

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐ

Հունվար-սեպտեմբեր 2023

ԱՄՓՈՓ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

2022 թվականին ռուս-ուկրաինական պատերազմի արդյունքում շատ ռուսներ և ուկրաինացիներ շարունակեցին արտագաղթել և իրենց բիզնեսը տեղափոխել Հայաստան, ինչը հանգեցնում է տնտեսական ակտիվության: Այնուամենայնիվ, ակտիվության աճի տեմպերն ակնհայտորեն դանդաղում են, քանի որ նախնական ցնցումը մարում է:

2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին տնտեսական ակտիվության ցուցանիշն արձանագրել է 9,7% աճ (նախորդ եռամսյակի 11,4%-ի դիմաց):

2023 թվականի սեպտեմբերին հայկական դրամը տարեսկզբից արժևորվել է մոտ 2.3%-ով:

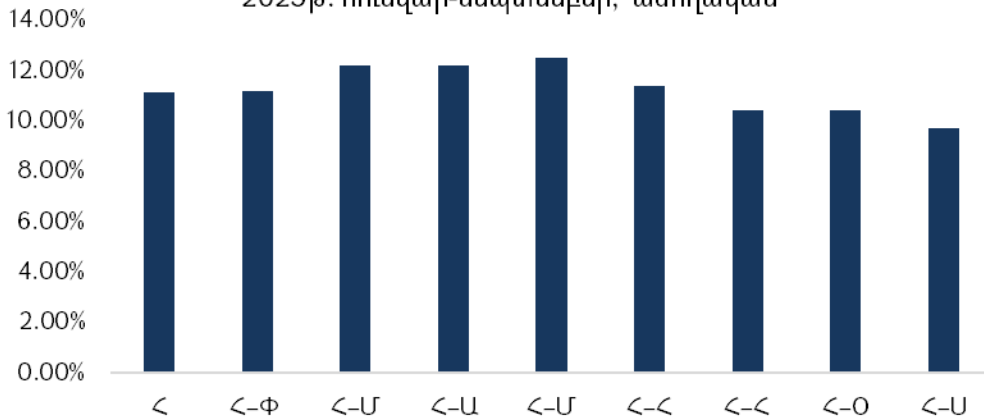
2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի հետ համեմատականը ցույց է տալիս, որ՝

- արտահանումն աճել է 44.8%-ով,
- ներմուծումն աճել է 46.4%-ով,
- զբոսաշրջիկների թվաքանակն աճել է 48.4%-ով,
- միջին աշխատավարձն աճել է 10.4%-ով,
- ծառայությունների ծավալն աճել է 13.4%-ով,
- առևտրի ծավալն աճել է 22.9%-ով:

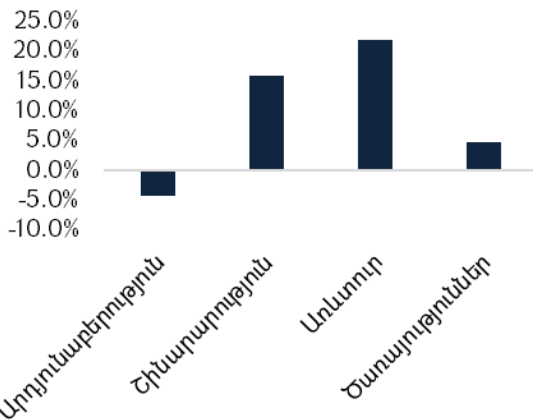
Հայաստանում 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին գնաճը կազմել է 2.8 տոկոս:

Հիմնական տնտեսական ցուցանիշներ

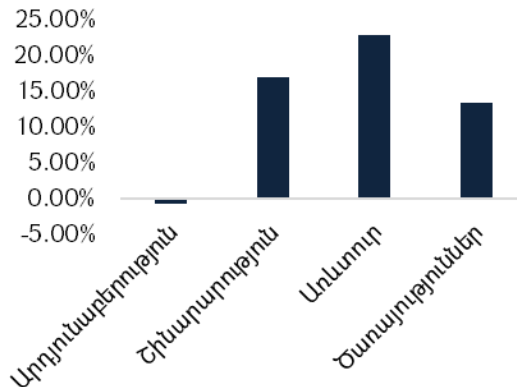
Գծապատկեր 1. Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, աճողական

Գծապատկեր 2. Աճն ըստ ոլորտների
2023 թ. սեպտեմբերը նախորդ տարվա սեպտեմբերի նկատմամբ, %

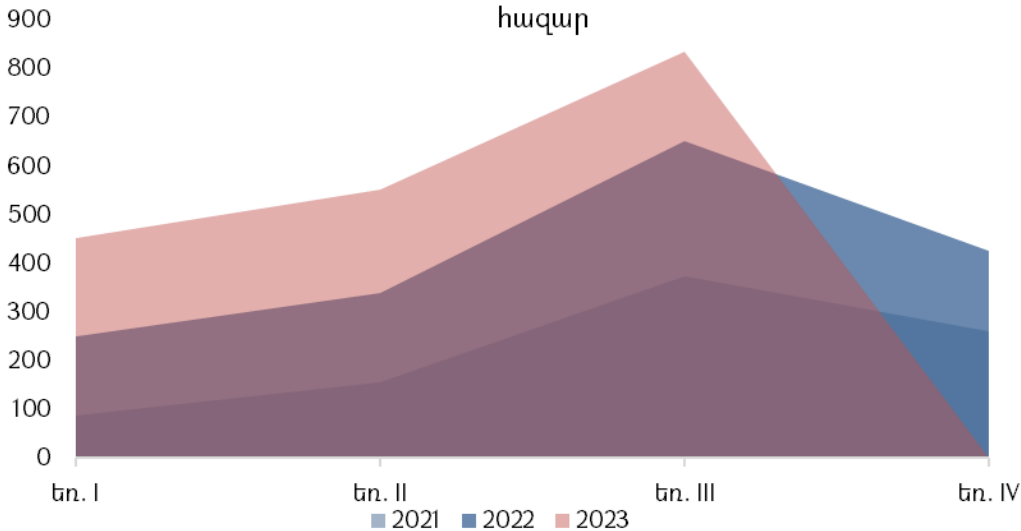
Գծապատկեր 3. Աճն ըստ ոլորտների
2023 թ. հունվար-սեպտեմբերը նախորդ տարվա հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ, %

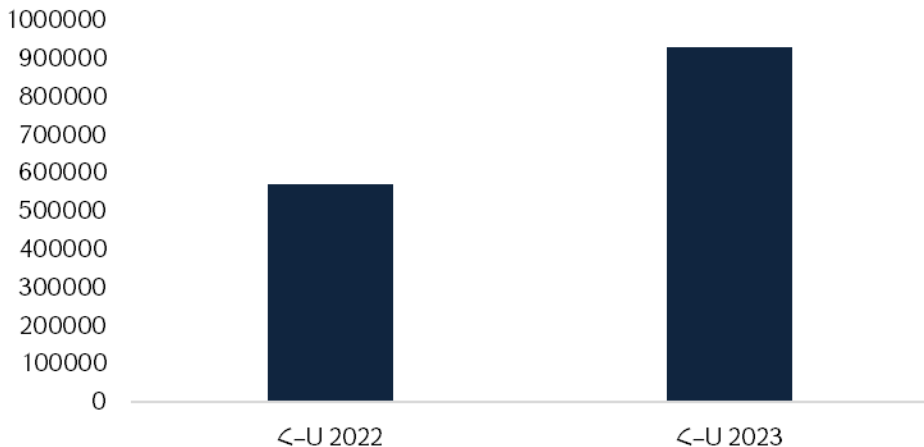
- Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը (ՍԱՑ)** հունվար-մայիս ամիսներին համեմատաբար կայուն է եղել: Ամբողջ առաջին կիսամյակում ՍԱՑ-ը գտնվել է 11.1%-ից մինչև 12.5% միջակայքում 2023թ. 1-ին և 2-րդ եռամսյակներին 2022թ. նույն եռամսյակների համեմատ արձանագրվել է ավելի դանդաղ աճ, արդյունքում 2023թ. հունվար-սեպտեմբերին ՍԱՑԸ կազմել է արձանագրվել է ՍԱՑ հունվար-սեպտեմբերին արձանագրել է 9.7% աճ:
- Արդյունաբերություն.** Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 1,842,959 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազելով 0,6%-ով: Աճին բացասական նպաստում է ունեցել հանքագործական արդյունաբերությունը՝ 2022թ. նույն ժ/2 նկատմամբ կրճատվելով -4.5%-ով և մշակող արդյունաբերությունը՝ -0.4%-ով: Աճին դրական է նպաստել էներգետիկայի և ջրամատակարարման ճյուղերը (աճը 2022թ. նույն ժ/2 համեմատ համապատասխանաբար +4.2% և +5.6%):
- Շինարարություն.** Շինարարության արտադրանքը կազմել է 349,306.3 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժ/2 համեմատ աճելով 17.0%-ով: Շինարարության աճին հիմնականում նպաստել են կազմակերպությունների միջոցներով իրականացված շինարարությունը (աճը՝ 38.6%)
- Առևտուր.** Ներքին առևտրաշրջանառության ծավալը կազմել է 3,740,362.6 մլն դրամ՝ աճը՝ 22.9%: Ներքին առևտրի աճի հիմնական պատճառներից են 2022 և 2023 թվականների ընթացքում ռուսաստանցիների ներհոսքն է Հայաստան և զբոսաշրջության աճը:
- Ծառայություններ.** Ծառայությունների շրջանառության ծավալը կազմել է 2,216,065.5 մլն դրամ՝ աճը՝ 13.4%: Աճին նպաստող հիմնական ենթաճյուղերն են. «տրանսպորտ»՝ աճը՝ 27%) և «տեղեկատվական և կապ» տեսակները՝ աճը՝ 48.6%: Աճին բացասաբար են ազդել «ֆինանսական և ապահովագրական գործունեությունը կրճատումը՝ -7.4%): Ծառայությունների ոլորտում բարձր աճը կարող է կապված լինել նաև 2023 թվականի առաջին կիսամյակի զբոսաշրջության աճի և

ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Գծապատկեր 4. Միջազգային զբոսաշրջիկների ժամանումներ հազար

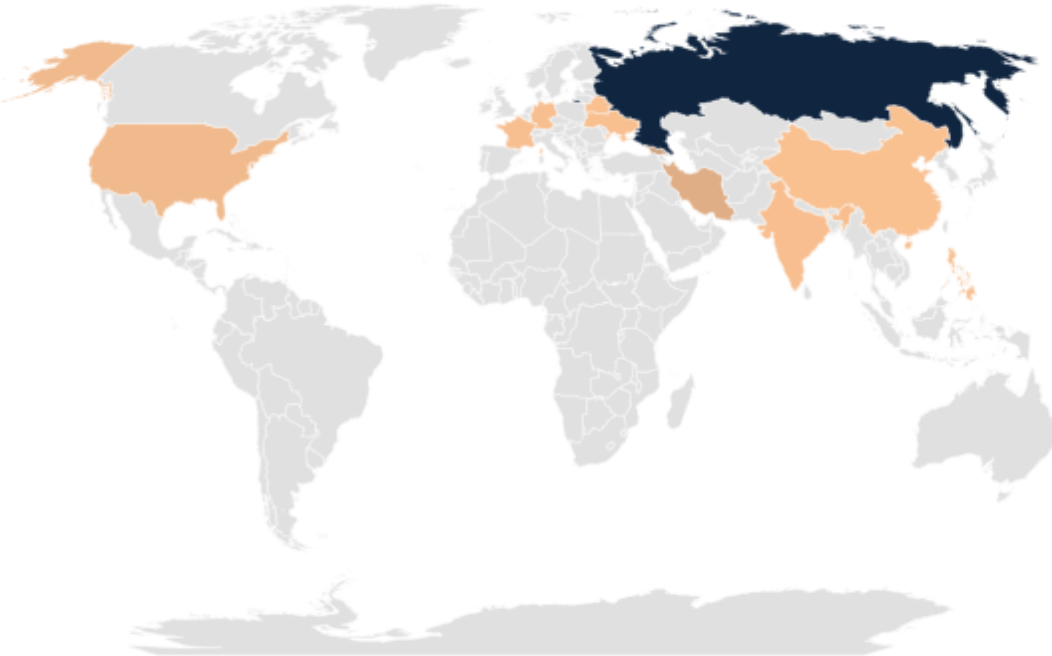

Գծապատկեր 5. Ռուսաստանից զբոսաշրջիկների քանակը

- Հայաստանը 2023 թվականի առաջին երեք եռամսյակներում նախորդ տարիների համեմատությամբ զբոսաշրջիկների զգալի աճ է գրանցել:
- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին զբոսաշրջիկների քանակը հասել է 1,839 հազարի, ինչը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 48.4 տոկոսով:
- Զբոսաշրջիկների թվի աճի պատճառներից են.
 - ռուս-ուկրաինական պատերազմը,
 - հայկական սփյուռքի հոսքը:
- Ռուսաստանից ժամանած զբոսաշրջիկներին բաժին է զբոսաշրջային այցելությունների 50.7%-ը:
- Ելնելով զբոսաշրջիկների թվի աճից՝ ակնկալում ենք, որ ֆինանսական ներհոսքը նույնպես կավելանա մոտ 50.7%-ով, քանի որ թե՛ զբոսաշրջիկների և թե՛ նրանց կողմից իրականացված ծախսերը համաչափ են Հայաստանի համար:
- Նշենք նաև, որ Ռուսաստանի դեմ պատժամիջոցների և ռուս-ուկրաինական պատերազմի շարունակման հետևանքով 2023 թվականին Ռուսաստանից զբոսաշրջիկների թիվը հսկայական թռիչք է գրանցել: Նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ՌԴ-ից զբոսաշրջիկների թիվն աճել է 63%-ով:

Ջրուսաշրջություն

Powered by Bing
© Australian Bureau of Statistics, GeoNames, Microsoft, NavInfo, TomTom, Wikipedia

931.7 հազար

11.9 հազար

Ժամանումներ ըստ երկրների

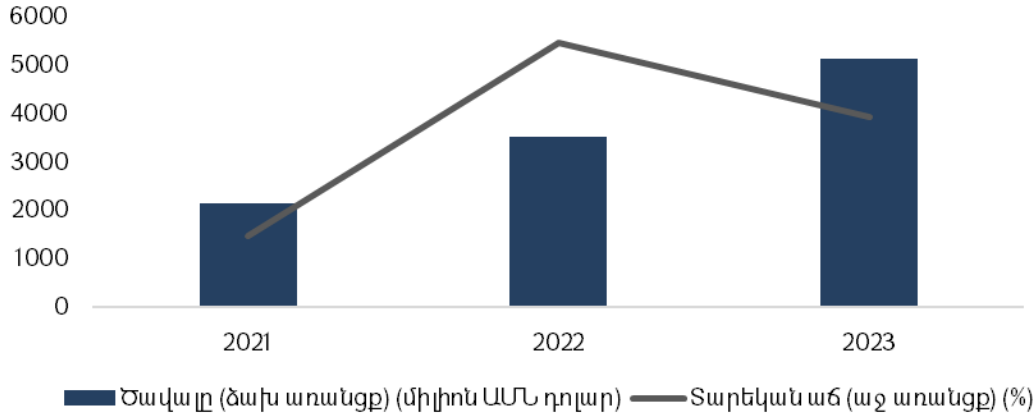
Հունվար-սեպտեմբեր 2023

1,839 հազար, 48.4% 9 ամսվա
աճը

Ռուսաստան	931.7 հազար, 63.2% S/S աճ
Իրան	116.0 հազար, 28.0% S/S աճ
Վրաստան	185.1 հազար, 60.2% S/S աճ
ԱՄՆ	48.7 հազար, 17.3% S/S աճ
Ֆրանսիա	22.5 հազար, 17.4% S/S աճ
Գորմանիա	22.0 հազար, 15.1% S/S աճ
Հնդկաստան	21.5 հազար, 80.4% S/S աճ
Ուկրաինա	20.5 հազար, 57.9% S/S աճ
Զինաստան	14.4 հազար, 3.8x S/S աճ
Բուլղոլու	13.7 հազար, 4.1% S/S աճ
Ֆիլիպիններ	11.9 հազար, 2.4x S/S աճ

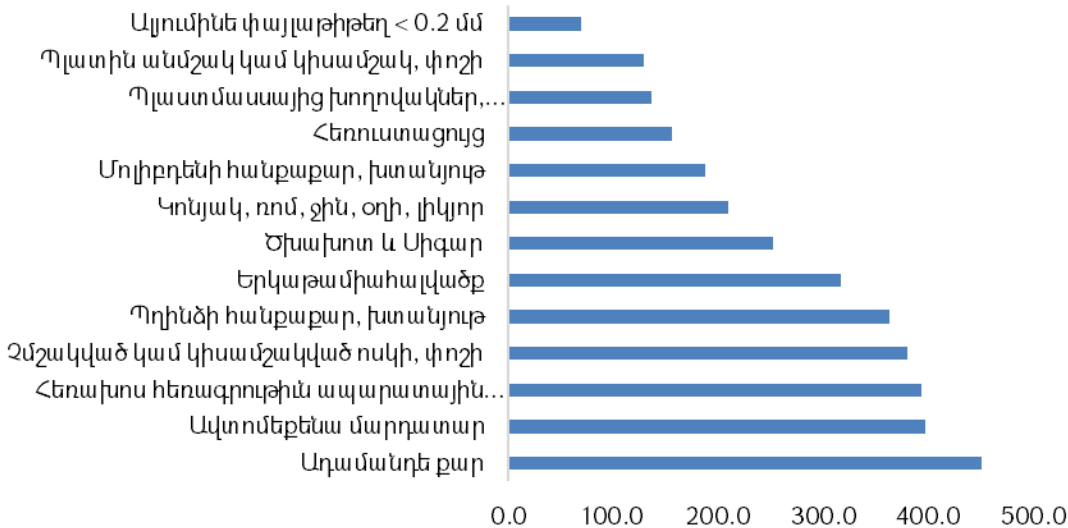
Միջազգային առևտուր. արտահանում

Գծապատկեր 6. Ապրանքների արտահանում
2023 թվականի հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

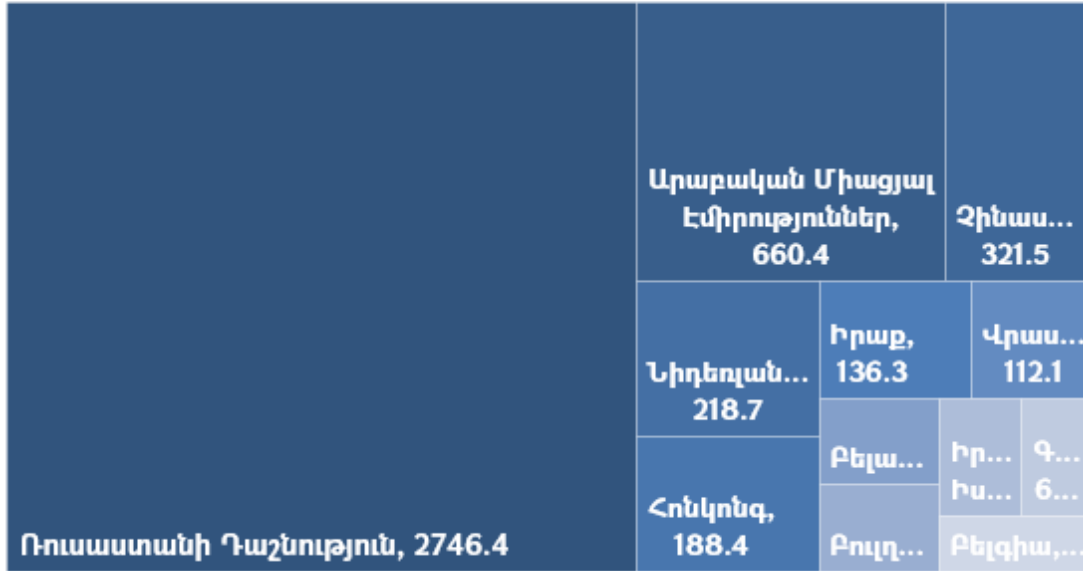
- Արտահանում 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 5,120.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելանալով 1,585.2 մլն ԱՄՆ դոլարով կամ 44.8%-ով:
- Արտահանման աճի հիմնական նպաստողներից մեկը ռուս-ուկրաինական պատերազմն է, քանի որ Ռուսաստանի դեմ պատժամիջոցները Հայաստանի համար նոր շուկաներ բացեցին արտահանման համար:
- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերի աճին նպաստող հիմնական ապրանքները (տոկոս նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ).
- Ադամանդի քար՝ 450.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 186,6 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 70.6%:
- Մարդատար ավտոմեքենա՝ 397 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 307.9 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 4.4 անգամ:
- Հեռախոսային և հեռագրական սարքավորումներ, մոդեմ, պահեստամասեր՝ 392.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 213.7 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 2,2 անգամ:
- Անմշակ կամ կիսամշակված ոսկի, փոշի՝ 380.2 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 160.4 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 73%:
- Պղնձի հանքաքար, խտանյութ՝ 362.5 մլն ԱՄՆ դոլար, կրճատումը 137.8 մլն ԱՄՆ դոլար կամ -27.5%:
- Մետաղագործություն՝ 316 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 129.3 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 70%:
- Ծխախոտ և սիգար՝ 252.1 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 34.7 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 16%:
- Կոնյակ, ռոմ, ջին, օղի, լիկյոր՝ 209.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 34.1 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 19%:
- Մոլիբդենի հանքաքար, խտանյութ՝ 188 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 70.6 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 60%:
- Հեռուստացույց՝ 155.4 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 129.7 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 6 անգամ

Գծապատկեր 7. Արտահանում ըստ ապրանքների
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

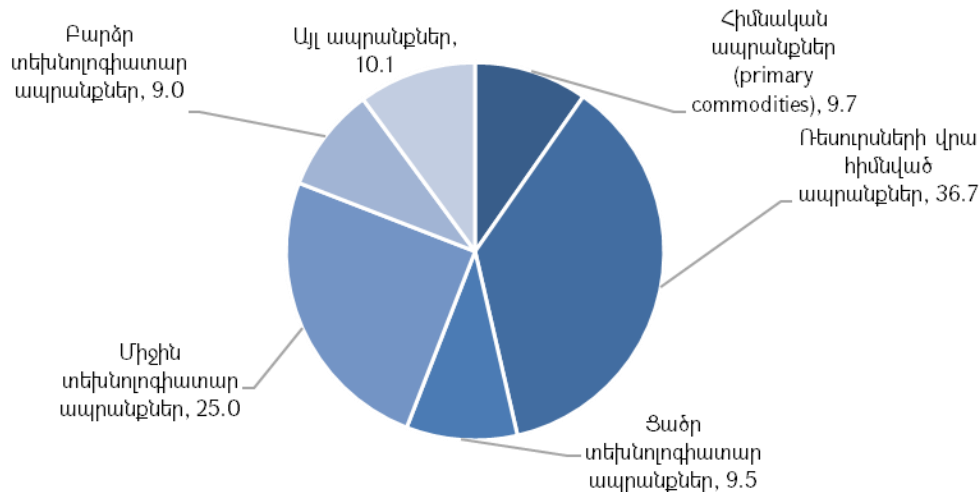
Միջազգային առևտուր . արտահանում

Գծապատկեր 8. Արտահանման ծավալներն ըստ երկրների
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

- ◆ **Պլաստիկ խողովակներ, խողովակներ և մասեր՝** 136,7 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 135.2 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 88.2 անգամ:
- ◆ **Անմշակ կամ կիսամշակված պլատին, փոշի՝** 128.5 մլն ԱՄՆ դոլար, աճը՝ 128.4 մլն ԱՄՆ դոլար կամ մինչև 1.992 անգամ:
- ◆ **Այլումինե փայլաթիթեղ՝ <0,2մմ՝** 69.9 մլն ԱՄՆ դոլար՝ կրճատումը 26 մլն ԱՄՆ դոլարով կամ 27.1%:
- ◆ **Հիմնական արտահանող երկրները. Առաջնային առևտրային գործընկեր Ռուսաստանը,** որին բաժին է ընդհանուր արտահանման 52.6%-ը՝ 2746.4 մլն ԱՄՆ դոլար: Աճը կազմել է 1371.1 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ավելացել է 2 անգամ:

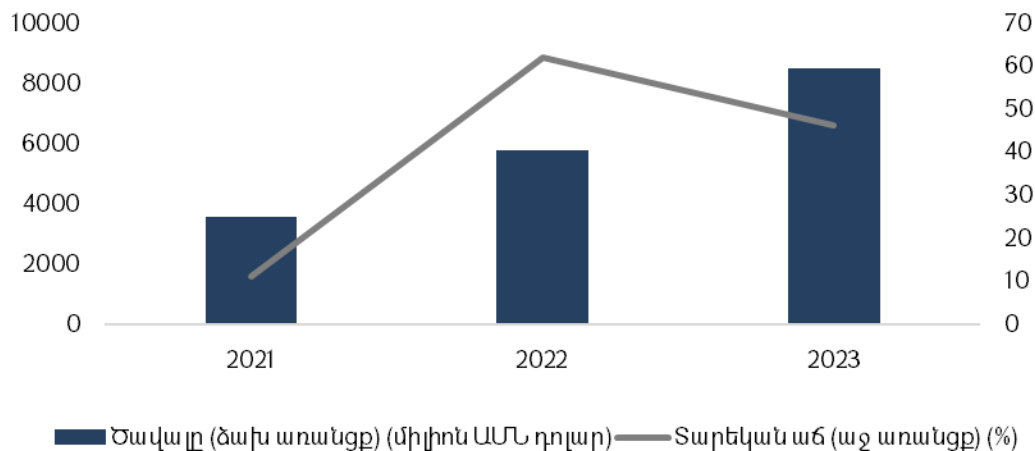
Գծապատկեր 9. Ապրանքների արտահանումը ըստ տեխնոլոգիական մակարդակի

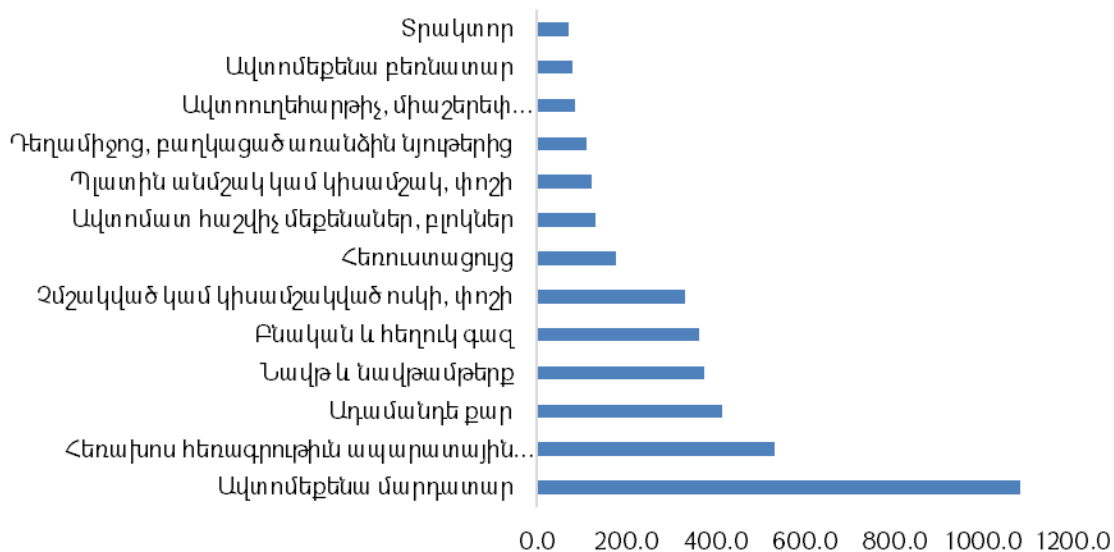
- ◆ **Այլ խոշոր գործընկեր երկրներ.**
- ◆ **ԱՄԷ:** Արտահանումը կազմել է 660.4 միլիոն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 383.7 միլիոն ԱՄՆ դոլար կամ 2,4 անգամ:
- ◆ **Չինաստան:** Արտահանումը կազմել է 321.5 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 53,2 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 19.8%:
- ◆ **Նիդեռլանդներ:** Արտահանումը կազմել է 218.7 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 55.2 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 33.7%:

Միջազգային առևտուր. ներմուծում

Գծապատկեր 10. Ապրանքների ներմուծում
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

Գծապատկեր 11. Ներմուծում ըստ ապրանքների
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

- **Ներմուծումը** 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 8,488.1 մլն ԱՄՆ դոլար՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելանալով 2690,9 մլն ԱՄՆ դոլարով կամ 46.4%-ով: 2023 թվականի հունվար-հունիսին ամիսների աճին նպաստող հիմնական ապրանքներն են (տոկոսները 2022 թվականի նույն ժամանակահատվածի համեմատ են).
- **Մարդատար ավտոմեքենա՝** 1,079.8 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 742.5 մլն ԱՄՆ դոլարով կամ 3.2 անգամ:
- **Հեռախոսային և հեռագրական սարքավորումներ, մոդեմ, պահեստամասեր՝** 530.1 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 264.9 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 2 անգամ:
- **Ադամանդի քար՝** 413 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 148.9 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 56%:
- **Անմշակ կամ կիսամշակված ոսկի, փոշի՝** 332.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 214.9 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 2,8 անգամ:
- **Հեռուստացույց՝** 177.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 128.9 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 3.6 անգամ:
- **Ավտոմատ հաշվիչ մեքենաներ, բլոկներ՝** 130.1 մլն ԱՄՆ դոլար, աճը 12.1 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 10.2%:
- **Անմշակ կամ կիսամշակված պլատին, փոշի՝** 123.5 մլն ԱՄՆ դոլար, աճը 122.5 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 128.5 անգամ:
- **Ինքնագնաց մեքենաներ՝** 84.5 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 24 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 39.5%:
- **Շարժիչային տրանսպորտային միջոցներ ապրանքների փոխադրման համար՝** 80.9 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 43 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 2.1 անգամ:
- **Տրակտոր՝** 70.2 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 41.6 մլն դոլար կամ 2.5 անգամ

Միջազգային առևտուր . ներմուծում

Գծաատկեր 12. Ներմուծման ծավալներն ըստ երկրների
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

Ռուսաստանի Դաշնություն, 2,249.2	Միացյալ Նահանգներ, 693.1	Վրաստան, 679.8	Արաբա... Միացյալ Էմիրութ... 443.5	Իրանի Իսլամա... Հանրա... 428.5	
	Չինաստան, 681.5		Գերմ... 427.5	Իտալ... 247.1	Հ... 1...
		Վիետնամ, 565.9	Ն... 13...	Բ... 1...	... 1...

- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին հիմնական առևտրային գործընկեր Ռուսաստանին բաժին է ընկել ներմուծման ընդհանուր ծավալի 26.7%-ը՝ 2249.2 մլն ԱՄՆ դոլար: Վերջինսնախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 298.7 մլն ԱՄՆ դոլարով կամ 15.3 տոկոսով:
- Այլ խոշոր գործընկեր երկրներ.
 - ԱՄՆ. Ներմուծումը 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 693.1 միլիոն ԱՄՆ դոլար՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճելով 421.7 միլիոն ԱՄՆ դոլարով կամ 2,5 անգամ:
 - Վրաստան. ներմուծումը կազմել է 679.8 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 216,6 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 46.7%:
 - Չինաստան. ներմուծումը կազմել է 681.5 միլիոն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 200.3 միլիոն ԱՄՆ դոլար կամ 41,6%:

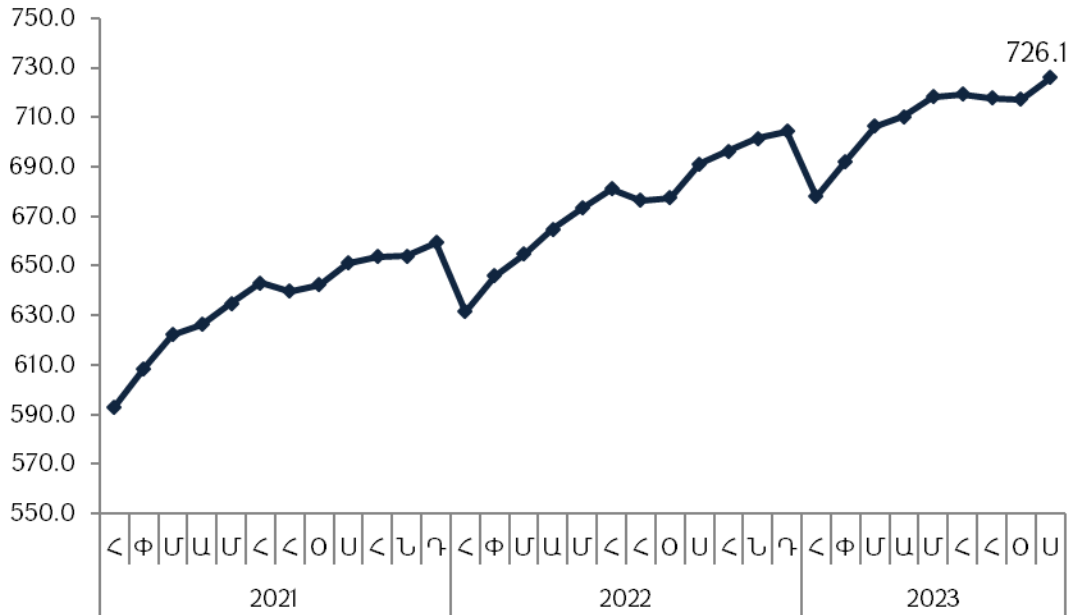
Աղյուսակ 1. Ներմուծում BEC-ով
2023թ. հունվար-սեպտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար

	Ներմուծում		Աճ
	Մլն ԱՄՆ դոլար	Մլն ԱՄՆ դոլար	%
Ընդամենը	8488.1	2690.9	46.4
Կապիտալ ապրանքներ	1553.4	726.5	87.8
Միջանկյալ ապրանքներ	3862.2	874.6	29.3
Սպառողական ապրանքներ	3064.2	1089.8	55.2
	Ներմուծման կառուցվածք		Աճի կառուցվածք
			%
Ընդամենը	100.0		100.0
Կապիտալ ապրանքներ	18.3		27.0
Միջանկյալ ապրանքներ	45.5		32.5
Սպառողական ապրանքներ	36.1		40.5

- Ըստ «Ապրանքների լայն տնտեսական դասակարգման» (BEC)՝ աճը մեծապես պայմանավորված է Միջանկյալ ապրանքների ծավալների ավելացմամբ, որոնք կազմում են ներմուծման ընդհանուր ծավալների 45.5%-ը:
- Սպառողական ապրանքների ներմուծումը 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 3,064,2 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 1089,8 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 55.2%: Աճը հիմնականում պայմանավորված է ներքին պահանջարկի ակտիվացմամբ:
- Միջանկյալ ապրանքների ներմուծումը կազմել է 3,862.2 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 874.6 մլն դոլար կամ 29.3%:
- Կապիտալ ապրանքների ներմուծումը կազմել է 1,553,4 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը 726.5 մլն ԱՄՆ դոլար կամ 87.8%: Ներմուծման աճի ամենաբարձր տեմպերն ունեցել են կապիտալ ապրանքները:

Աշխատանքի շուկա . գրադվածություն

Գծապատկեր 13. Պաշտոնական գրադվածություն, հազար

- Ֆորմալ գրադվածների թվաքանակը 2023 թվականի սեպտեմբերին կազմել է 726.1 հազար մարդ՝ 2022 թվականի սեպտեմբերի համեմատ աճելով 35 հազարով կամ 5 տոկոսով:
- Առևտրի, կրթության և արտադրության ոլորտներն ունեն ամենաբարձր ցուցանիշները:
- Տեղեկատվության և կապի ոլորտի ֆորմալ աշխատողները կազմել են 44,5 հազար, ինչը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 4.8%-ով:
- 2022 թվականի սեպտեմբերի համեմատ «Առևտուր» և «Այլ ծառայություններ» ոլորտներում գրանցվել համապատասխանաբար 1%-ով և 2.3%-ով կրճատում:
- Ամենաբարձր աճը գրանցվել է «Արվեստ, ժամանց և հանգիստ» ծառայության տեսակի գծով՝ 64.1%:
- Ռուս-ուկրաինական պատերազմը հանգեցրեց Հայաստան զբոսաշրջիկների/ներգաղթյալների ներհոսքի ավելացմանը, ինչը մեծացրեց կացարանների և սննդի սպասարկման գործունեության պահանջարկը, ինչը կարող էր պատճառաներից մեկը լինել, որ ոլորտի աճը մյուսներից ավելի արագ էր: Պատերազմի հետ Հայաստան եկավ նաև աշխատակիցների նոր խմբաքանակ: Հայաստանում բիզնեսներ բացելով կամ աշխատանք գտնելով՝ նրանք նպաստել են բազմաթիվ ոլորտների, հատկապես SS ոլորտի աճին:

Գծապատկեր 14. Պաշտոնական գրադվածություն ըստ ոլորտի հազար

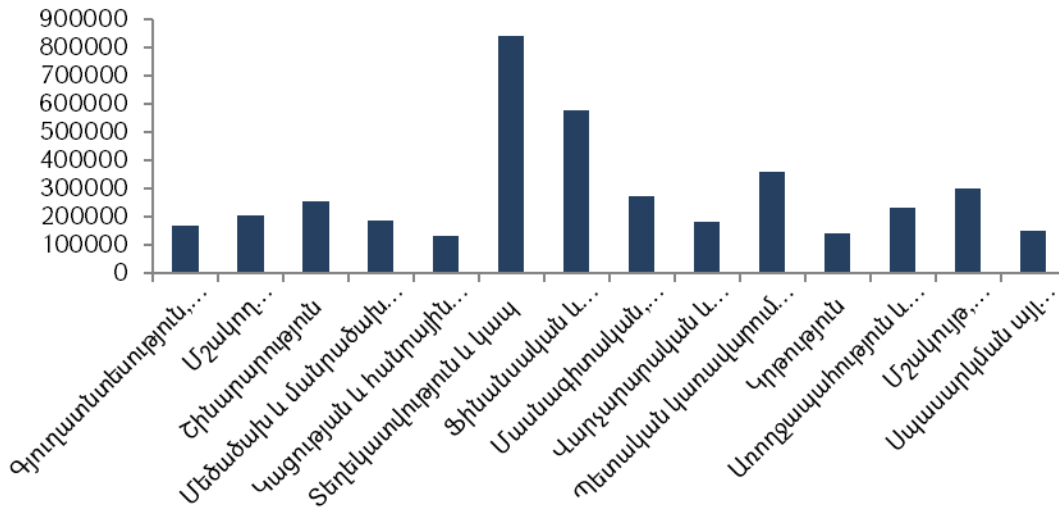

- Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն
- Շինարարություն
- Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում
- Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն
- Վարչարարական և օժանդակ գործունեություն
- Կրթություն
- Մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ

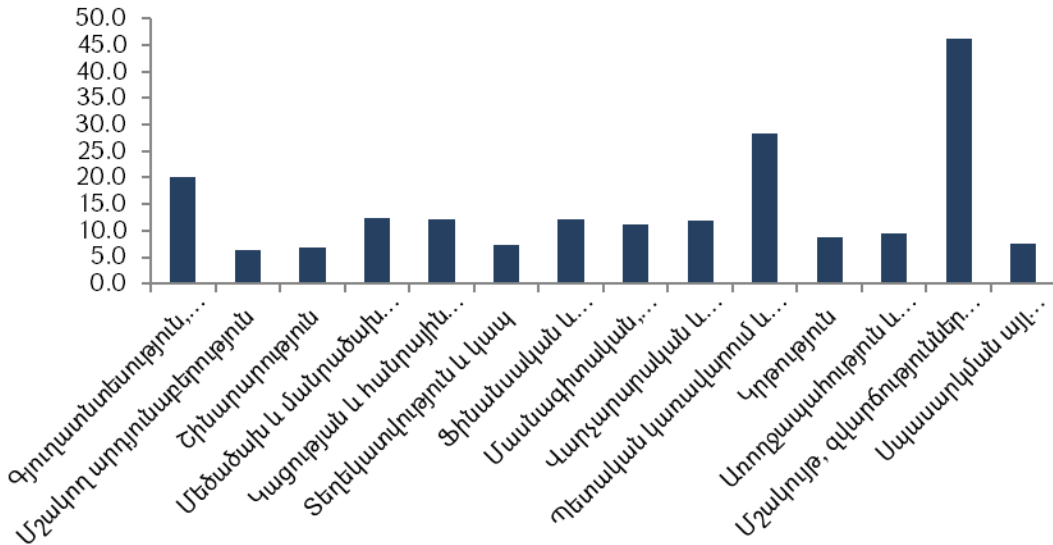
- Մշակող արդյունաբերություն
- Մեծածախ և մանրածախ առևտուր, ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների նորոգում
- Տեղեկատվություն և կապ
- Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն
- Պետական կառավարում և պաշտպանություն, պարտադիր սոցիալական ապահովություն
- Առողջապահություն և բնակչության սոցիալական սպասարկում
- Սպասարկման այլ ծառայություններ

Աշխատանքի շուկա, աշխատավարձ

Գծապատկեր 15. Աշխատավարձեր ըստ ոլորտների

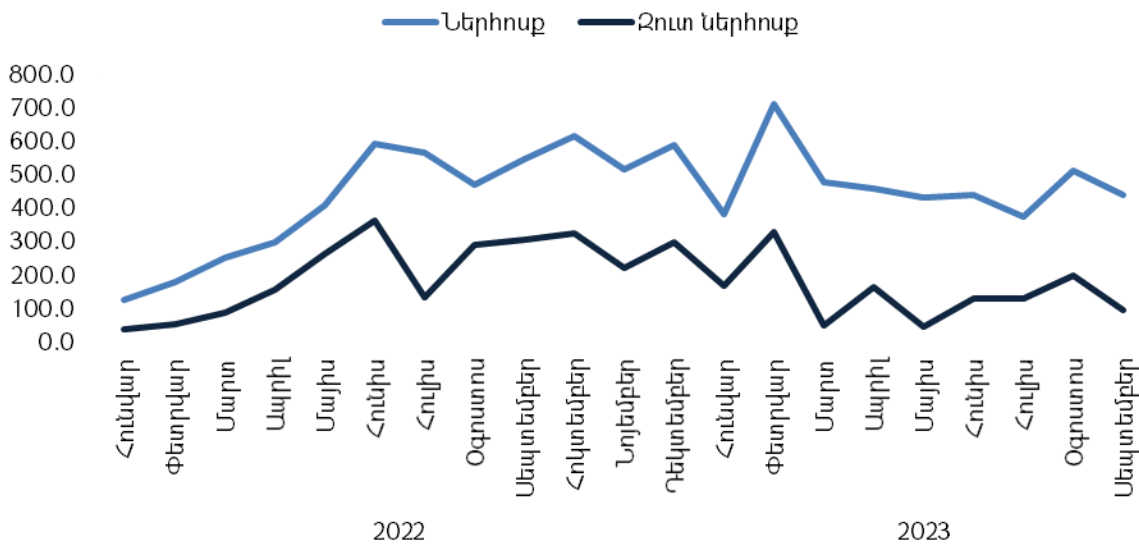
Գծապատկեր 16. Աշխատավարձերի աճ ըստ ոլորտների

- **Միջին ամսական աշխատավարձը** 2023 թվականի սեպտեմբերին կազմել է 261,480 դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով 10.4%-ով: Որից;
- **Գյուղատնտեսություն.** արձանագրվել է 167,266 դրամ միջին աշխատավարձ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 20%-ով.
- **Արդյունաբերություն.** 207,529 դրամ միջին աշխատավարձ, աճը 6.3%.
- **Շինարարություն.** 256,662 դրամ, աճը 6.8%.
- **Մեծածախ և մանրածախ առևտուր.** 187,975 դրամ աճը 12.4%:
- **Տեղեկատվություն և կապ.** 843,166 դրամ աճը 7.2%.
- **Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն.** 576,670 դրամ աճը 12.1%.
- **Մասնագիտական, գիտատեխնիկական գործունեություն.** 274,235 դրամ աճը 11.1%.
- **Պետական կառավարում և սոցիալական ապահովություն; Պարտադիր սոցիալական ապահովություն.** 361,099 դրամ աճը 28.4%.
- **Կրթություն.** 144,199 դրամ աճը 8.7%.
- **Առողջապահություն և սոցիալական ապահովագրություն** 234, 196 դրամ աճը 9.5%.
- **Մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ.** 299,756 դրամ աճը՝ 46.1%:

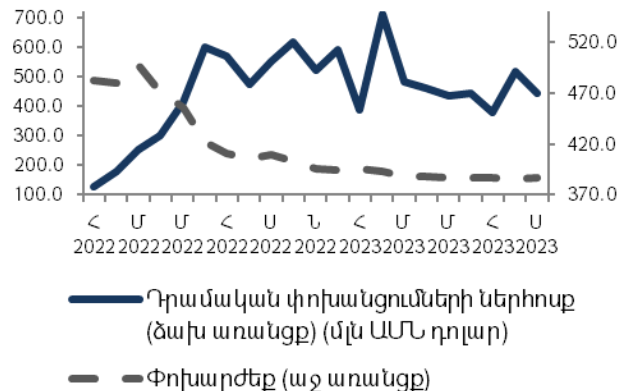
Դրամական փոխանցումներ և փոխարժեք

Գծապատկեր 17. Դրամական փոխանցումների ներհույք, մլն ԱՄՆ դոլար

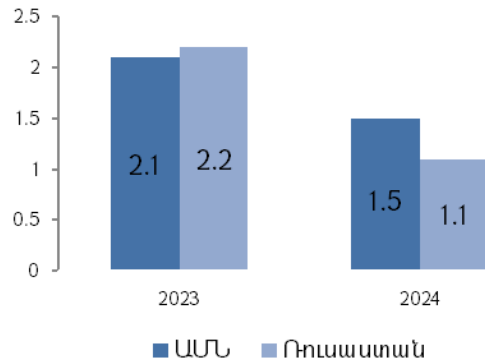

- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին դրամական փոխանցումների ընդհանուր ներհույքի ծավալը կազմել է 4,264.3 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ 23.2%: Տրանսֆերտների մեծ մասը ստացվել է Ռուսաստանից, որին բաժին է ընկնում տրանսֆերտների մոտավորապես 70.3%-ը:
- Ռուսաստանից ներհույքը կազմել է 3,001.6 մլն ԱՄՆ դոլար՝ աճելով 29.5%-ով: Տրանսֆերտների 11.3%-ը կազմել է ԱՄՆ-ից ստացված փոխանցումները՝ կազմելով 309.0 մլն ԱՄՆ դոլար՝ կրճատվելով 1.8%-ով:
- Զուտ ներհույքը կազմել է 1,330.4 մլն ԱՄՆ դոլար՝ կրճատվելով 23.1%-ով:
- Ռուս-ուկրաինական իրադարձություններից հետո Ռուսաստանից տրանսֆերտների ներհույքը զգալիորեն աճել է, ինչը նշանակում է, որ թեև կա շոկային գործոն, սակայն տրանսֆերտների տեմպերը չեն նվազում, եթե բացառենք պատերազմի հետևանքները:
- Դրամական փոխանցումների ներհույքը և դրամի փոխարժեքը սովորաբար բացասաբար են փոխկապակցված, սակայն ռուս-ուկրաինական պատերազմից հետո տրանսֆերտների ներհույքի տատանումները աճել են, ավելին, 2023 թվականին ակնհայտ բացասական հարաբերակցությունը կորցրել է իր օրինակը, քանի որ հայկական դրամը ցույց տալով կայուն տեմպեր ամբողջ տարվա ընթացքում:
- Ըստ ԱՄՀ-ի տնտեսական կանխատեսումների՝ 2023 թվականին Ռուսաստանը և ԱՄՆ-ը կունենան համապատասխանաբար 2.2% և 2.1% տնտեսական աճ, իսկ 2024թ.՝ 1.1% և 1.5% :
- Ռուսաստանում ՀՆԱ-ի դանդաղ աճը չի ազդել ՌԴ-ից տրանսֆերտների տեմպերի վրա, սակայն ԱՄՆ-ի դանդաղ աճը սկսել է իր ազդեցությունը դրսևորել տրանսֆերտների վրա, քանի որ 2023 թվականի հունվար-հունիս ամիսներին նկատելի է ԱՄՆ-ից դրամական փոխանցումների կրճատում:

Գծապատկեր 18: Տրանսֆերտները և ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք

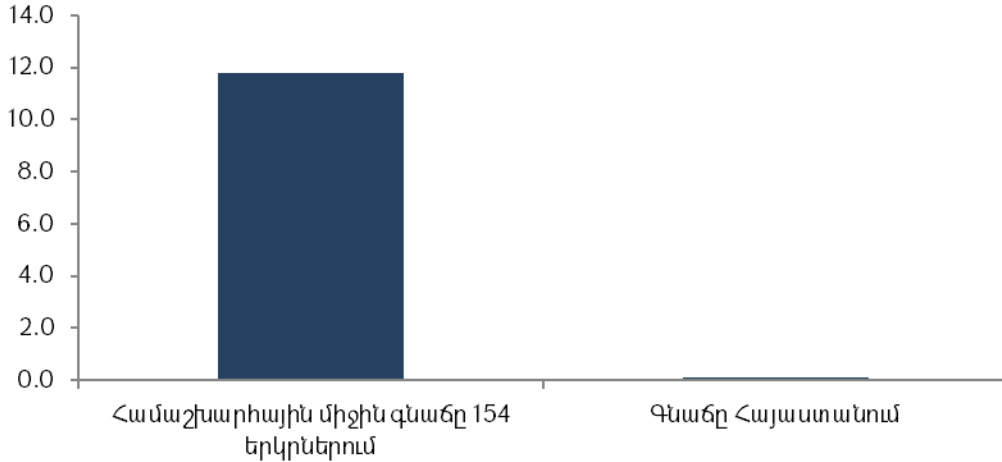

Գծապատկեր 19: ՀՆԱ-ի աճի կանխատեսումներ ԱՄՆ-ի և Ռուսաստանի համար, %

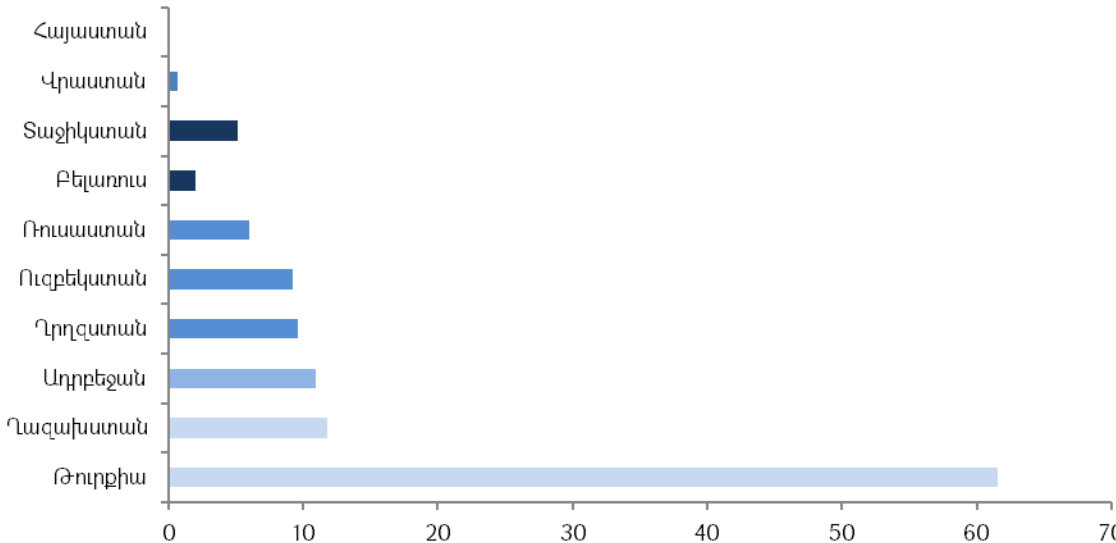
ՍԳԻ - Հայաստան և մնացած աշխարհը

Գծապատկեր 20. 2023 թվականի սեպտեմբերի գնաճ, %
Աշխարհ, Հայաստան

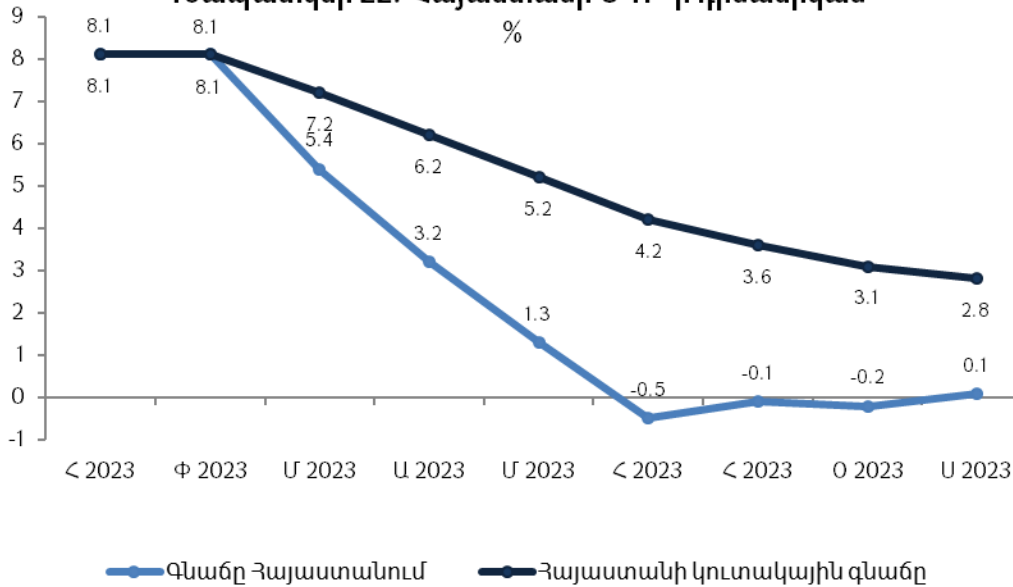
- ◆ Ողջ աշխարհում գնաճը շարունակում է մնալ մեծ մտահոգություն:
- ◆ 2023 թվականի 3-րդ եռամսյակում Հայաստանում գնաճը շարունակում է ցածր մնալ՝ նախորդ եռամսյակի համեմատ աճելով ոչ շատ:
- ◆ 2023 թվականի սեպտեմբերի դրությամբ համաշխարհային գնաճը մնում է մտահոգիչ և աճող գործոն:
- ◆ Ընթացիկ տվյալների համաձայն՝ 2023 թվականի սեպտեմբերին 154 երկրների միջին համաշխարհային գնաճը կազմում է մոտավորապես 11.8%:
- ◆ Սա նշանակում է, որ գրեթե բոլոր երկրները տուժել են գնաճի աճից:
- ◆ 2023 թվականի սեպտեմբերին Հայաստանի գնաճը, ըստ ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի, կազմել է 0,1 տոկոս:
- ◆ Գծապատկեր 21-ից կարելի է նկատել, որ Հայաստանն ունի ամենացածր գնաճը տարածաշրջանում:
- ◆ Քանի որ Հայաստանը թեակոխել է գնանկման փուլ, Կենտրոնական բանկը երրորդ եռամսյակում երկու անգամ նվազեցրեց տոկոսադրույքը: Այնուամենայնիվ, ակնկալում ենք, որ մինչև տարեվերջ ևս մի քանի անգամ կնվազեցվի վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը, քանի որ դեռևս առկա է գնաճի մտահոգություն, իսկ ՍԳԻ ներկայիս ցուցանիշը ցածր է ԿԲ-ի թիրախից

Գծապատկեր 21. Գնաճի մակարդակ, միջին սպառողական գներ
տարեկան տոկոսային փոփոխություն

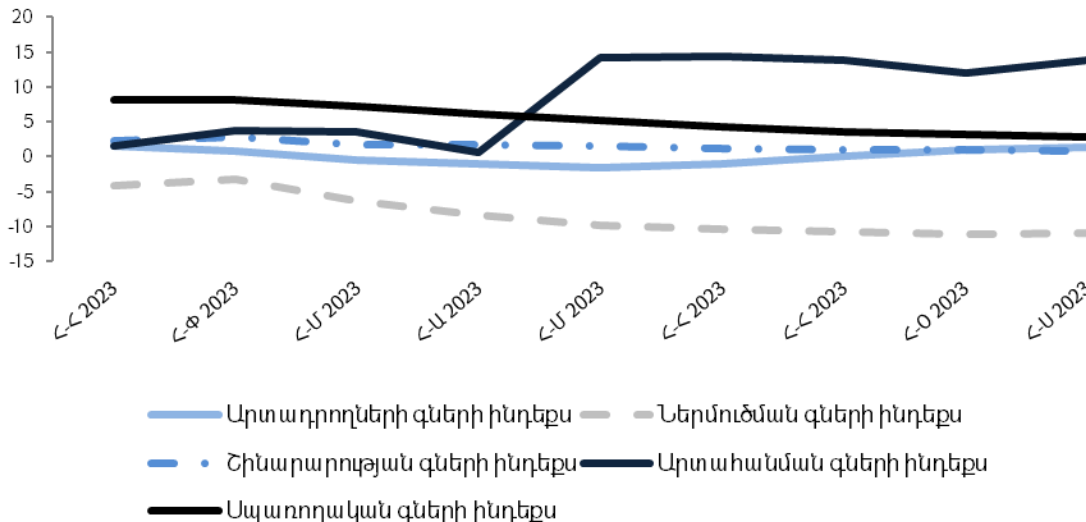
Հայաստանում գների ինդեքսները

Գծապատկեր 22: Հայաստանի ՍԳԻ-ի դինամիկան

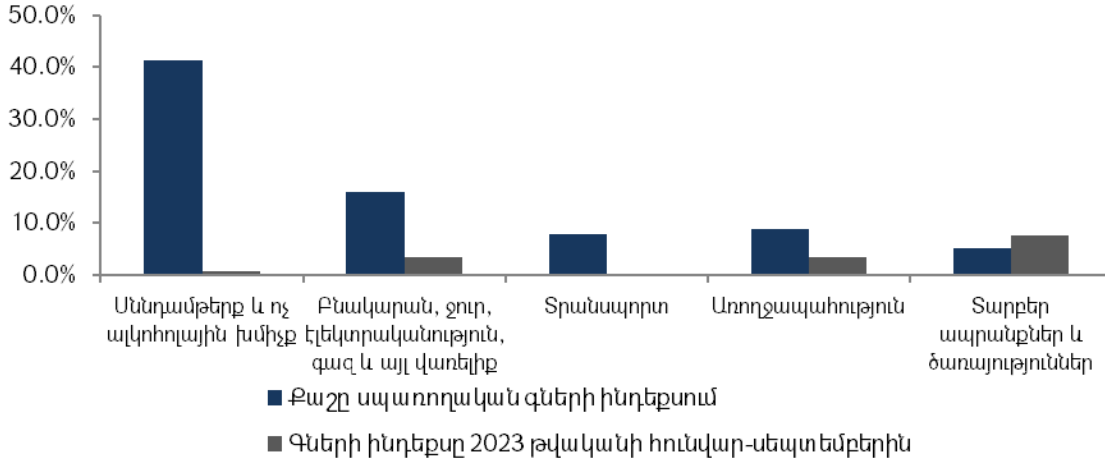
- Համաձայն ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի՝ 2023 թվականի սեպտեմբերին Հայաստանի սպառողական գների ինդեքսը կազմել է 0.1%, իսկ 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին՝ 2.8%:
- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին Հայաստանի գների ինդեքսների մեծ մասը հարաբերականորեն կայուն է եղել:
- Հայաստանի ներմուծման գների ինդեքսը 2023 թվականի առաջին 3 եռամսյակների ընթացքում բացասական է եղել:
- 2023 թվականի հունվար-մարտից արդյունաբերողների գների ինդեքսը (ԱԳԻ) նույնպես բացասական է եղել, սակայն 2023թ. հունվար-սեպտեմբերին բարձրացավ մինչև 1.3%:
- Մինչ CPI-ն բացասական էր 2023 թվականի հունիս-օգոստոսին, սեպտեմբերին այն բարձրացավ մինչև 0,1՝ դառնալով դրական:
- Ըստ ԿԲ-ի կանխատեսումների՝ 2023 թվականի վերջին գնաճը կհասնի 0.4 տոկոսի, որը դեռևս նպատակայինից ցածր է:

Գծապատկեր 23. Հայաստանի գների ինդեքսների դինամիկան

Հայաստանում գների ինդեքսները

Գծապատկեր 24. 5 հիմնական կշիռները ՍԳԻ զամբյուղում, 2022

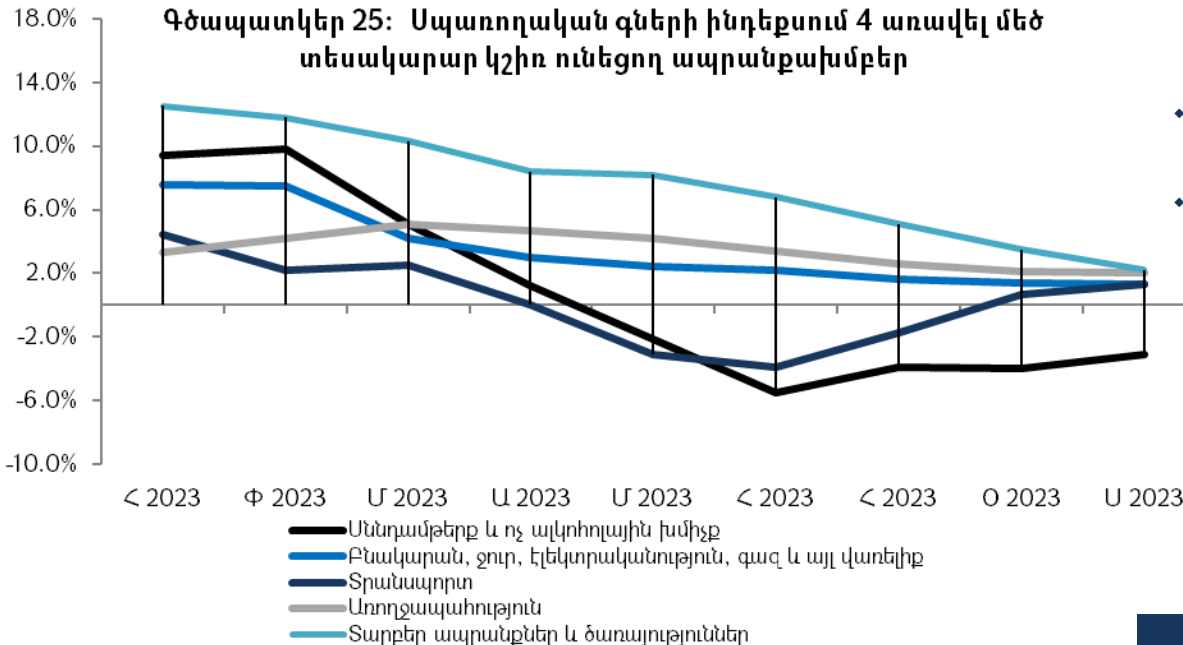
♦ Հայաստանի ՍԳԻ զամբյուղը կազմված է տասներկու հիմնական կատեգորիաներից, որոնցից յուրաքանչյուրը կշռված է ըստ սպառողների կարիքների և առաջնահերթությունների:

♦ Տասներկու կատեգորիաներն են՝ 1) սննդամթերք և ոչ ալկոհոլային խմիչքներ, 2) անշարժ գույք, ջուր, էլեկտրականություն, գազ և այլ վառելիքներ, 3) առողջապահություն, 4) տրանսպորտ, 5) ալկոհոլային խմիչքներ, 6) հագուստ և կոշիկ, 7) կապ, 8) կահավորանք, կենցաղային տեխնիկա, 9) հանգիստ և մշակույթ, 10) կրթություն, 11) ռեստորաններ և հյուրանոցներ և 12) տարբեր ապրանքներ և ծառայություններ:

♦ Տեսակարար կշռով ամենաբարձր կշիռ ունեն անշարժ գույքը և սննդամթերքը:

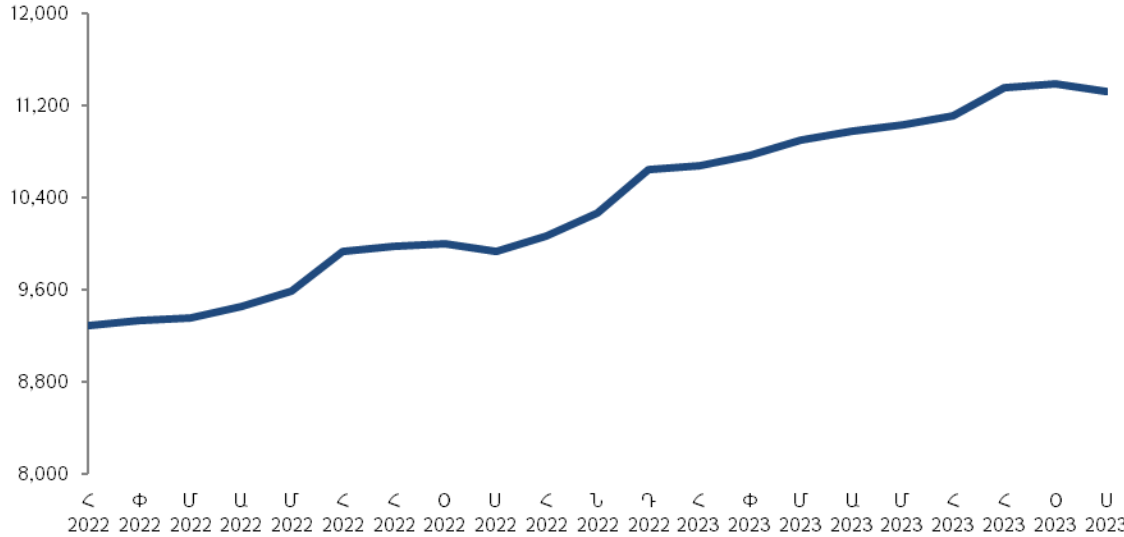
♦ 2023 թվականի հունվար-հունիս ժամանակահատվածում ՍԳԻ-ի վրա «Սննդամթերք»-ն ունեցել է ամենաբարձր կշռված գնաճային ազդեցությունը: Այն կազմել է մոտավորապես 0.3 տոկոսային կետ՝ աճողական 2.8 գնաճի ցուցանիշի պարագայում:

Գծապատկեր 25: Սպառողական գների ինդեքսում 4 առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող ապրանքախմբեր

Հայաստանի պարտքն ու բյուջեն

Փժապատկեր 26. Հայաստանի պետական պարտքը, միլիոն դոլար

- Հայաստանի ընդհանուր պարտքը 2023 թվականի սեպտեմբերին կազմել է 11,322.3 մլն ԱՄՆ դոլար:
- Դրանից 6,515.6 մլն դոլարը արտաքին պարտքն է, որը 2022 թվականի սեպտեմբերի համեմատ աճել է մոտ 6%-ով, մնացածը ներքին պարտքն՝ որոնք աճել են մոտ 27%-ով:
- Արտաքին պարտքը բաժանված են երկու մասի՝ Հայաստանի պետական պարտքը, ինչը կազմում է մոտավորապես 91.8% և 2022 թվականի սեպտեմբերից աճել է 6.6%-ով, և ՀՀ կենտրոնական բանկը, որը կազմում է մոտ 8.2%, ինչը 2022 թվականի սեպտեմբերից նվազել է 0.32%-ով: .
- 2023 թվականի հունվար-սեպտեմբերին Հայաստանի բյուջեի եկամուտը կազմել է 1,708,497.3 մլն դրամ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 13.8%-ով:
- Աճը հարկերի և տուրքերի եկամուտների հաշվին է, որոնք աճել են մոտ 15.0%-ով՝ հասնելով 1,617,050.2 մլն դրամի:
- Բյուջեի ծախսերն աճել են մոտավորապես 12.7%-ով՝ հասնելով 1,633,935.0-ի:
- Պետական ծախսերը բաժանվում են ընթացիկ ծախսերի և ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնությունների:
- Ընթացիկ ծախսերն աճել են 9.9%-ով, ինչը ներառում է պետական հատվածի աշխատողների աշխատավարձերը, ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, տոկոսավճարները, դրամաշնորհները և այլն: Ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնությունների ծավալն աճել է 33.6%-ով:

Փժապատկեր 27. ՀՀ բյուջեի եկամուտները և ծախսերը, մլն դրամ

